

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Бютейдахский центр развития ребенка – детский сад «Чэчир»
Муниципальный район «Мегино-Кангаласский улус»

678074, с. Бютейдах, ул. Анисимова, 40, тел.: (41143) 29-847, e-mail: sekatim@mail.ru

17.04.2023 с.

Аргунова Клавдия Федоровна.

Төрөппүт мунһаба «Оҕо майгы-сигили өттүнэн сайдытыгар дьизэ кэргэн оруола».

Сыала –соруҕа: 1.Төрөппүттэргэ оскуола иннинээҕи саастаах оҕону майгы-сигили өттүнэн иитиигэ түгү билиэхтээхтэрин билиһиннэри.

2. «Сто к одному» биэриини үтүктэн төрөппүттэр уонна оҕолор араас ыйытыыга түгү хоруйдууларын таайыы, кыттааччылар бэйэлэрэ иитии боппуруоьугар туох керуулээхтэрин билии, септеех эппиэти билиһиннэри.

Үтүө күнүнэн, убаастабыллаах төрөппүттэр. Бүгүн биһиги дьизэ кэргэннэ оҕону иитии боппуростарын таарыйахпыт.

Бастатан туран, оҕону майгы-сигили өттүнэн иитиигэ түгү билиэхтээхпитий. Оҕо майгы-сигили өттүнэн олохтонуута 3-4 сааһыттан сабаланаар. Бу сааһыгар кини аптаах тылы туттар, бэйэ бэйэҕэ эйэбэстик сыһаннаһар, атын оҕону ытаппат, бииргэ оонһуур, былдыаспат, оонһууру хомуйар, улахан дьонно көмөлөһөр, илии- атах буолар, оҕолору, улахан дьону кытта эйэбэстик кэпсэтэр буолуохтаах. Оҕону үлэҕэ сыстаҕас буола улаатарыгар биир саамай көдүүстээх ньыма – оҕону сорук-боллур оностуу буолар. Олох кыра эрдэбиттэн дьэтигэр ону – маны аҕалтара, соруйа үөрэтиэххэ наада. Биирдэ эмэ буотар, онтон устунан оҕо улаатан истэбин аайы түс эбээһинэстэрдээх буолуон наада.

Оҕо 5-6 сааһыттан кини майгыта-сигилитэ араас буоларын өйдүүр, оҕолору кытта кыһырысыбат, иирсибэт күрдүк бэйэтин салайыныахттаах, кыбыстыбакка, симиттибэккэ улахан дьону кытта эйэбэстик кэпсэтиэхтээх, хардарыта көмөлөсүү үчүгэй быһыы диэн өйдүүр, дьизэ кэргэммэр бары бэйэ-бэйэбитин таптыбыт, кыһамһылаахтык сыһаннаһабыт диэн билэр.

6-7 сааһыгар майгы-сигили арааһа эбиллэн биэрэр. Холобур, эппиэтинэстээх, ээл-дээл сыһаннаах, киннээх, тойомсук, ордуос майгылар баалларын билсэр. Улахан, кырдыаҕас дьону убаастыыр, кыраҕа-кыаммакка кыһамһылаах, сирдээхтик тутта-хапта сылдьар, детсакка, дьон-сэргэ ортотугар сылдыһы быраабылатын кэспэккэ тутуһар. Дьонно үтүө сыһан, түпсәҕай дьүүн кэрэхсэнэрин билэр буолан эйэбэс – сайаҕас буолар, маанымсыйар. Үтүө санаалаах, сирдээх буолуу – кини киниэхэ сыһанын сүрүн өрүтэ буоларын өйдүүр. Бэйэм дьайыым үтүө сыһан быраабылатыгар сөп түбэһэр диэн ырытан быһаарар. Дьайыы үтүө да, мөкү да өрүттээбин өйдөөн үтүөнү онорууга дьулуһар, дьонно үтүө сыһана бэйэтигэр эргийэрин, туһалааһын өйдүүр.

Чэйин эрэ, ханнык сирдээх хаачыстыбалары билэргитин ааттатаан. (элэккэй, эйэбэс, сайаҕас, үтүө санаалаах, үтүө майгылаах, сымнаҕас, эппиэтинэстээх, кырдыксыт, сэмэй,

килбик, аһыныгас, кырдыаҕаска, кыаммакка кыһамныылаах, дьонно үтүө сыһыаннаах, сизрдээхтик тутта-хапта сылдьар, эйэлээх, бэйэ-бэйэҕэ көмөлөсүнэр, үлэни (). Бу маннык хаачыстыбалары биһиги оҕолорбутугар билиһиннэриэхтээхпит, уонна инник майгылаах – сигиллээх буоларга оҕону дьулуннарарыахтаахпыт. Биллэн турар, бэйэбит эмиэ инник хаачыстыбалаах буоламмыт оҕолорбутугар холобур буола сылдьыахтаахпыт.

Чэ, аны кусаҕан хаачыстыбалары ааттаталыабын. (сымыйаччы, хобуоччу, тойомсук, ордуос, уордаах, киниргэс, ээл-дээл сыһыаннаах, киннээх, көгөс, улаатымсык, сэлээччэх, ыһыллаҕас)

Майгы-сигили араас буоларын билиһиннэри дьыссаакка үксүн остуоруйанан, оҕолор тустарынан кэпсээннэринэн туһанан барар. Кэпсээн баран ырытабыт, араас бэсиэдэлэри ырытабыт. Оҕо араас майгыны тэннэтэн көрөн, үтүө майгылаах кинини, оҕону холобур оностон ону батыһа үөрэтэбит. Оҕо оҕону, улахан дьону кытта алтыһытын, хардарыта сыһыанын бэйэтэ эмиэ кэтэнэ үөрэниэхтээх. Онно улахан дьон көмөлөнөн, сүбэлээн биэриэхтээхтэр. Оҕо бэрээдэги кэнэр буоллаҕына, замечание оноһуллуохтаах. Түөх эрэ үчүгэйи онордобуна, хайҕаныахтаах. Оҕо үчүгэйи, кусаҕаны араара үөрэниэхтээх.

Норуот духуонаһын уонна дьиннээх бэйэтин культураны сайыннарыыга дьонно сыһыан, тыл-ес культураны үөрэтти, туора дьонно ис кирибэхтик уонна бэйэни таба сыаналанан сылдьыы үөрүйэхтэригэр эрчийии улахан суолталаах. Күннээҕи олохпутугар куруубай, холуон быһыы, кэдэрги кэмэлди, этиии, былдьар тыл, албыннаһын-түөкэйдээһин сүтэллэрин туһугар бастакы харды дьэ кэргэнэ оноһуллуохтаах. Учүгэй манераларга, этикетка, сайаҕас буоларга, дьон ортотугар сылдьыы культураны иитии – олох кыра сааһыттан саҕаланыахтаах

Оҕо биригэ сылдьан керен , үтүктэн, боруобалаан, холонон, сылыктаан, еруу такайыта суох ылынара , үөрэнэрэ олоххо үгүс. Оҕо үксүн төрөппүтүн кытта сылдьар. Эн хайдах туттарын-хаптарын, түгү гынарын, сангарарын – барыта оҕо сайдыытыгар дьайар. Түөх эрэ үчүгэйгэ үөрэнэригэр эн оҕоҕор холобур буоларгын үмнума.

Ыалга улахан оҕону сатаан иитии олус улахан суолталаах. Оҕо оҕону үтүктэр, батыһар, истэр, ылынар, үөрэнэр, сайдар. Оҕо оҕону дьаһайар керер-харайар, ити барыта улахан үөрэх, иитии, олох оскуолата. Элбэх оҕолоох, кийилээх ыал бэйэ-бэйэтин ситэрсэр, байытыһар, кемелесүүр.

Ыал, дьэ кэргэн сыһыана, ахсаана, сигилитэ-майгыта, үлэтэ, күннээҕи түбүгэ, сьээнэ оҕо сайдыытыгар барыта сабыдыаллаах. Быһата, оҕону дьэ 5э иитии, сайыннарыы дьаалатынан барара сатамат. Септеех эйгэ 5э түбэспит оҕо куускэ сайдар.

Сорох омуктар биһиги, сахалар, оҕо иитиитигэр бири улахан сыһыалаахпытын бэлиэти кереллер эбит. Кинилэргэ «ирдэбил» уонна «Кенуллееһин» диэн ейдебуллэр бааллар. Ол аата оҕо теруебуттэн 3 сааһыгар дылы (сахаҕа 5 дылы) «ирдэбил» диэнинэн иитэллэр. Онуоха оҕо тереппут түгү этэрин толоруохтаах, режими, сиэри-туому тутуһуохтаах. Биллэн турар, куэһээн буолбакка, анал методиканан сирдэтиэххэ наада. Оттон 3(5) сааһыттан сыһыа кенул биэрэн бараллар.

Бэйэ холобурунан иити – о5ону иити саамай куустээх ньымата. Бу уерэх ордук о5о улаатан эрдэ5инэ, ону-маны кэтээн керер буолуута ордук туьалаах. Ийэ-а5а улаханлык мехпекке – такайбакка да, анардас бэйэтин утуе холобурунан иитэрэ о5о5о олус тийимтиэ. Маныха тереппут бэйэтин итэ5эс еттун кердербет, иьитиннэрбэт буола сатыахтаах.

Холобур, сайдыылаах дойдугарга о5о керер буоллагына табахтаабаттар, эгэ куьа5ан тылы санарыхтара дуо.

О5о иитиитигэр- сайдыытыгар хас биирдии тэрэппут, дьиз кэргэн сыьыанын уларытан бэйэтиттэн ирдэбилин урдэтиэн наада. Тэрэппут о5ону куьэйэн буолбакка, о5отун интириэьиргэтэн, санаттан сананы толкуйдатар, о5ону билиигэ, сатабылга, өй улэтигэр үмсугурдар ооньуулары ооньотон, о5о бэйэтин кьа5ар эрэниитин, астыныытын уэскэтиэхтээх уонна кыттыан дьарыгырда сатыахтаах. Тэрэппут о5ото эт – хаан эттунэн сайдарын тэнэ өйө- санаата сайдарын билиэхтээх. О5о төьө элбэх хамсаныылаах, сыты- хотуу, бэйэтин кьанар буолар да, соччонон өйө- санаата, дьо5ура улаатар.

О5оьут сирдээх, уерэ-көтө сылдьар, учугэй майгылаах буола улаатарыгар иити биир сүрүн усулуобуйатынан - дьиз кэргэннэ чөл-доруобай, бэйэ бэйэьэ үтүө, кьанамньылаах сыьыанныытын, настроениелаахтык уерэ – көтө сылдьаргытын холобур буолуохтаахыт. О5о бэйэтин дьоллоох, иллээх, бэйэ-бэйэни таптыыр, доьордуу дьиз кэргэннэ олоробун диэн сананыахтаах. Дьиз кэргэн бырааьынньыктара, араас традициялара эмиэ элбэх уерүүнү-көтүүнү аьалаллар, о5о өйүгэр хаалар үтүө өйдөбунньук буолаллар.

Үгүс ыалга биир учугэй традициянан – айылбаьа сылдьыы, сынньаныы буолар.

Саха о5ото, чуолаан тыа о5ото . айыл5а5а чугаьынан, иити-уерэти хайаан да айыл5аны кытта ситимнээн ытыллыахтаах. «Кьиь айыл5а сор5ото» диэн ейдебулу биэрэн, айыл5аны харыстааьын, айыл5а5а сугурууу тыныгар иити – син биир кьиьилии сизргэ иити буолар.

Муньнахпыт иккис чааьа ооньуу быьыытын барыьа. Улахан дьон уонна о5олор араас ыйытыга тугу хоруйдууларын таайахтаахыт.

Туттуллар тэриллэр: музыка заставкалара , компьютер, проектор, колокольчик, эппиэттэх карточкалар ытааччыга, компьютерга олоорор кьиьэхэ), ооньуу прокола, ооньуу презентацията.

2 хамаанда 4-түү кинилээх.

2 хамаанда талыллар. Капитаннарын талаллар. Судья.

Ооньуу хаамыьта:

Презентация экранна көстөр. Эппиэттэр сабыллан тураллар.

Ыьтар кьиь. «Толкуйдаа, таай!» ооньууга ыьырабыт. Капитаннар хамаандаьытын билииннэрин. Бугун бийэхэ ооньуулар төрөшпүтэр. «___» керусе5ун уонна

« ___ » хамаандалар. Капитаннар бэйэбит хамаандабытын билибиннэрин. (хамаанда аатын уонна кылгастык чилиэннэрин билибиннэрэр).

Оонньуу быраабылатын билсиэхпит. Сто к одному оонньууга майгыннатын боппуруостарга эппиэттээн, очко хомуйабыт.

Бастакы оонньууга (экранный слайд кестер) хамаандаттан 1 дии киби тахсар. Вопрос биэриэм. Ким урут колокольчигы тыааппыт эппиэттиир. Сепке эппиэттэтэбинэ табло абыллар. Хайа хамаанда строката уеуэ баар да, ол хамаанда салгыы оонньуур. Бэйэбит оолорбут бу бэриллит боппуруостарга хайдах эппиэттэбиттэрин таайахтааххыт. Хамаанда чилиэннэрэ уочаратынан эппиэттииллэр, сеп буоллабына табло абыллан ийэр, 3 тэ сыыһахтарыгар дылы. Хамаанда ылбыт очколара протоколга киирэн, эбиллэн ийэр. Таблону абааччынан Винокурова Н.Н. Очко аабааччы, протокол толоорручунан улэлииллэр Сергеева И.И. уонна Уварова Н.П. Мин кемелеееччум Маркова С.Н.

Бастакы оонньуу

Ытааччы: Бастакы оонньуу боппуруоһа: **Детсакка ардыгар тобо хойутаан кэлэбиний?** Слайд кестөр, таблолар сабыылаахтар. Хамаанда сүбэлээн баран эппиэттиир. Сөпкө эппиэттэтэбинэ табло абыллар.

1. Утуйан хаалабын - 5
2. Телефон көрө олорон хаалабын - 5
3. Өр танныбын - 1
4. Барымаары ааттатабын - 1
5. Эһээм хойутатар - 1
6. Өр аһыбын - 1
7. Маамам иһит сууйан хойутатар - 1

Хамаанда 3 эппиэттиир, сыыстабына атын хамаанда эппиэттиир. Эмиэ 3-тэ. Талыллыбакка хаалбыт эппиэттэри арыян билибиннэри.

Очко аабыллан протоколга киирэн ийэр.

Иккис боппуруос

Ытааччы. Оҕо анала тугуй? (төрөппүттэр анкетаба эппиэттэрэ)

1. Тереппутун уердуу - 5
2. Обществоба туяалаах киби буолуута - 5
3. Олобу салбааччы - 3
4. Ыалы ыал онорор - 2
5. Тереппутун керуехтээх - 1

Манна саамай септеех эппиэт Оҕо төрөппүтүн үөрдэр аналлаах. Кырдык даҕаны, биһиги оолорбут биһигини куруук үөрдэ эрэ сылдыалларыгар баҕарабыт. Кыракый да улахан да ситиһиилэринэн, учугэй сыана ыларынан, үөрэ-көтө сылдыалларынан.

Уйулба хоһоонугар оҕо анын туһунан эмиэ наһаа үчүгэйдик суруллубут.

Оҕо -Эһиэхэ кэлбит күндү ыалдыт,

Эһиги сайдыгытыгар сырдык сирдыт.

Энигини муудараска үөрэтээри,
Кыахтаргытын кэнэтээри,
Сайдар олоххо, ырааска, сырдыкка,
Барыбытын тардаары
Хос хос төрүүр бу сиргэ.

Бу строкалары ааҕан баран толкуй киирэр, оҕобут ситиһиилээх буоллун диэн оҕобутун кытта тэннэ сайдабыт, толкуйдуубут, билиибитин – көрүүбүтүн хангатабыт, оҕобут туһугар үлэлибит – хамсыбыт, бары баар кыахпытын арийан айабыт- тутабыт, олоҕу кытта тэннэ хардылыырга дьулуһабыт, ырааска, сырдыкка тардыһабыт.

Чэйин, оонньуубутун салҕыбыт.

3. Ыҕтааччы. Төрөппүттэр оҕону чаастатык туохтан сылтаан мөбөллөрүй, накаастылыларый?

1. Буруйу оноруу – 4 (холобур: уоруу, улахан дьону убаастаабакка охсуу, уебуу. Кыыллары, кыралары атабастааһын. Тугу эрэ соруйан алдьатыы
2. Куруубайдыыр, этиһэр - 4
3. Киһи тылын истибэт -3
4. Наһаа мэниктиир - 1
5. Кусаҕан тылы санарыы -1

4 боппуруос.

Ыҕтааччы: хайдах сөпкө накаастыахха сөбүй (төрөппүт санаатыгар)?

1. Сыыһатын ейдетуу, кэпсэтии - 8
2. Бобуу (телевизор, телефон, сөбүлүүр дьарыгынан дьарыктанарын) - 4
3. Чыпчаххай - 3
4. Мөҕүү - 2
5. Муннукка туруоруу – 2
Манна септеех эппиэт - сыыһатын ейдетуу, бобуу.

5. Ыҕтааччы. Золушка остуоруйаҕа ханнык үтүө хаачыстыбалар көстөллөрүй.

1. Улэбит - 7
2. Эйэҕэс - 6
3. Сытыары-сымнаҕас , утуе санаалаах - 5
4. Аһыныгас - 4
5. Сэмэй - 3
6. Эппиэтинэстээх- 2

6. Морозко остуоруйаҕа ханнык мөкү хаачыстыбалар көстөллөрүй

1. Сүрэҕэ суох - 7
2. Туохха да сеп буолбат, инсэлээх - 6
3. Ордук санааһын, ымсырыы. - 5

4. Кыраны, кыамматы атабастаабын, куыбан сыбыан - 4
5. Киннээх - 3
6. Абаабы керуу - 2
7. Атаах - 1

7. Ханник остуоруйалар сизэр -майгы өттүнэн үөрэтэллэрий.

1. Остуоруйа барыта - 2
2. Сестрица Аленушка и братец Иванушка - 2
3. Волк и семеро козлят - 2
4. Саха остуоруйалара - 2
5. 3 эбэ - 1
6. Кошкин дом - 1
7. Гуси лебеди - 1
8. Куобах уонна сабыл - 1
9. Хаврошечка - 1

Блиц турнир

1.Детсакка оҕолор тугу гына кэлэллэрий (оҕолор эппиэттэрэ)

1. Оонньуу - 7
2. Үөрэнэ - 3
3. Уруһуйдуу - 1
4. Утуйа - 2
5. Аһыы - 1

2. Оҕолор танналларыгар тугу кэтэргэ ыарырбаталлары. (оҕолор эппиэттэрэ)

1. Сапожка – 7
2. Шарфик - 6
3. Ыстаан -5
4. Куртка -4
5. Перчатка -3

3. Аранас дьүһүннээх туох баарый. (оҕолор эппиэттэрэ)

- 1.Краска - 5
2. Күн - 2
- 3.Сымьыт аранаһа – 1
4. Сибэкки - 1

4. Оҕолор сөбүлүүр оонньуурдара (оҕолор эппиэттэрэ)

1. Лего – 5
2. Мээчик, баскетбол, футбол – 1
3. Телефон - 1
4. Уруһуйдуурун - 1
5. Массыына, гонки - 1
6. Ыаллаах - 1

- 6. Детсакка сөбүлүүр астара (оБолор эппиэттэрэ)**
1. Сосиска в тесте, пирожки - 7
 2. Печенье домашнее - 5
 3. Хворост - 5
 4. Сосискаалаах лапса - 4
 5. Миин, борщ - 4
 6. Хааһы - 3
 7. Этгээх рис - 2
 8. Гречка - 1
- 7. Маамалар өрөбүлгэ тугу гыналларый (оБолор эппиэттэрэ)**
1. Ас астыыр - 6
 2. Утуйар - 4
 3. Телевизор, телефон көрөр - 3
 4. Иистэнэр - 2
 5. Дьиз сууйар - 1
 6. Иьит сууйар - 1
- 8. ОБолор сарсыарда тугу сиэхтэрин баБаралларый (оБолор эппиэттэрэ)**
1. Бэрэски, алаадьы - 2
 2. Сухой завтрак - 2
 3. Печенье, вафли - 1
 4. Куеччэх с пряником - 1
 5. Рис, лапса - 1
 6. Картошка фри - 1
 7. Пельмень - 1
 8. Пюре картофельное с колбасой - 1
- 9. О5о детсакка то5о кэлиэн ба5арбаты (оБолор эппиэттэрэ)**
1. Кунус утуйары себулээбэт -2
 - 2.Телефон, телевизор керееу - 2
 - 3.Ситэ утуйбатах - 2
 - 4.Занятия5а сылдымаары, оонньуур хомуйумаары (сурэбэлдьиир) - 2
 5. Наар ДС кэлиэн ба5арар - 2
- 10. О5о5о тереппуттэн туох нааданы**
1. таптал - 8
 2. ейдееьун - 4
 3. истин сыьыан - 2
 4. Вниманием бол5омто - 1
 5. Кемелеьуу - 1
 6. Табаарыстыы сыьыан - 1
 7. Куруук хай5ыы сылдыяхха наада - 1
- 11. Бу сиргэ киһиэхэ саамай күндүтэ тугуй**
1. О5о - 5
 2. Дьиз кэргэн - 4
 3. Тереппуттэрэ - 3
 4. Доруобуйата - 2
 5. Оло5о - 2

6. Бииргэ тереебуттэрэ - 1

12. Иллэн кэмгин ханна атааргын сөбүлүүгүн

1. Дьибээр - 6
2. Айылбаба - 5
3. Концерт, киинэ - 4

13. Дьибэ кэргэн хайдах буолуохтаабый

1. Эйэлээх - 9
2. Бэйэ- бэйэбэ болбомтолоох, ейдьер, ейдьер, убаастаар - 8
3. Истин сыбыаннаах - 3
4. бөҕө, бигэ туруктаах - 1
5. Толору - 1

13. Дьоннор ханнык мөлтөх хаачыстыбаларын көннөрүнэ сатылларый

1. Сүрүбэ суох - 7
2. Куьабан дьаллык - 3
3. Кыһырымтаҕай, ордуос - 3
4. Ордук санааһын - 2
5. Сымыйаччы - 1
6. Өһөс - 1

14. Эн оһон олус талааннаах, дьобурдаах оһо. Туох талааннаабый

1. Ырыа, музыка еттугэр - 8
2. Уруһуйдуур - 8
3. Ункүлүүр - 6
4. Үөрэххэ дьобурдаах - 5
5. Спортка дьобурдаах - 4

15. Еребүлгэ папан тугу гынарий (оһолор эппиэттэрэ)

1. Улэлиир (муус киллэрэр, хаар курдьер, мабаыынна барар, массыына онорор) - 6
2. Телефон, телевизор, тик ток керер - 4
3. Утуйар - 2
4. Абыр, миин иьэр - 2
5. Ооннуур (сасыба, ытынан) - 2
6. Ханна эрэ барар - 1

16. Аныгы иитээччи(учугал) хайдах буолуохтаабый

1. Оһону таптыыр, ейдуур - 6
2. Бары еттунэн сайдыылаах, бириэмэни кытта тэннэ хардыылыыр - 5
3. Оһоһо билиини тиэрдэр - 3
4. Сымнабас майгылаах, абабас, эйэбэс - 3
5. Оһо интэриэһин тардар, билиини ылын бабарар бабатын уьугуннарар- 3
6. Эппиэтинэстээх - 1

17. Төрөппүт оһотун тоһо таһырдыа таһаарбат

1. Ийэтэ табаарыан сурэбэлдьиир - 6

2. Ыалдын хаалга дээн - 5
3. Кутганар, долгуйар (китгийэ, соботох сатаан сылдыбат, харах дала наада) - 4
4. Буруйу онорбут - 2
5. Ардах тувэр - 1

18.05ону Ханна айдаарыма дииллэрий

1. Обществeнной сиргэ - 7
1. айылбаа - 1
2. етeххe -1
- 5.занятиеба, уруокка - 1

18. 05ону хайбыыр тыллар

1. Маладыас - 9
2. Олус учугэй, нааа учугэй - 6
3. Сатыыр буолбукку - 1
4. Кэрэтиин - 1
5. Саамай сепке гыммыккын - 1
6. Киэн туттабын - 1
7. Сатыыр буолбуккун - 1
8. Улааппыккын - 1
9. Ейдeех да о5о5ун - 1

Оонньуу протокола

	1 команда	2 команда
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
Блиц турнир		
Тумук		

Оонньууну тумуктээбин. Кыайыылаахтарга приз.

Мунных 3 этаба. Тереппуккэ субэ.

Ханнык остуоруйалар майгы-сигили өттүнэн үөрэтэллэрий.

2-3 саастаах оҕоҕо:

Эбирдээх куурусса - үчүгэй,кусаҕан диэн тугуй, аһыныгас буола иитэр.

Теремок - Эйэлээхтик олорууга үөрэтэр.

Үс энэ - Үчүгэй уонна кусаҕан быһыы, дьонун тылын истэ үөрэни.

Хоһуолчааннар уонна бөрө - үтүө, мөкү быһыылар, дьонун тылын истэ үөрэни

3-4 саастаах оҕоҕо:

Эриэппэ – өйдөһүү, көмөлөсүү, кыра да көмө элбэҕи быһаарар, түмсүүлээх буолуу.

Куобах уонна саһыл - үтүө, мөкү майгы, албыннааһын, доҕордуу сыһыан, кемелесүү, кырдьыгы таба керуу (справедливость), үлэһит.

Хаастар – дьонун тылын истэ үөрэнэр, эппиэтинэстээх, дьонун туһугар кыһаллар.

4-5 саастаах оҕоҕо:

Аленушка уонна Иванушка – дьонун тылын истэ үөрэни, сэрэхтээх буолуу,тулуурдаах буолуу, кыһамныһаах, дьэ кэргэннэ бэйэ-бэйэҕэ чугас, истин, харыстабыллаах сыһыан.

Албын саһыл (лисичка со скалочкой) - чизинэй, аһыныгас, албын, мөкү быһыыны сиилээһин.

Албын саһыл уонна бөрө - үтүө уонна мөкү быһыы,киитэрэй, өс киирбэх, аһыныгас, инсэлээх.

Сөдүөрэ үлүгэрэ - харыстанһан, ньирээхэ, ыраас буолуу, аккуратнай

Телефон – эйэбэс – куруубай, убаастабыллаах сыһыан, наадыйар дьонно көмөлөһүү

Кыһыл бэргэһэчээн – Дьонун тылын истэ үөрэни, билбэт кыһитигэр эрэммэт буолуу,сэрэхтээх буолуу.

5-6 саастаахтарга

Сивка – бурка - истигэн буолуу, доҕордоһуу, эппиэтинэс, хорсун буолуу.

Баҕа- сарыабына – истигэн буолуу, эппиэтинэс, хорсун, истин сыһыан.

Хаврошечка - үлэһит, сүрэхэ суох, тулуур, чизинэй, аһыныгас, үтүө санаа.

Кэҕэ - тереппуккэ убаастабыл, кеме, истин сыһыан. Истигэн, үтүө санаалаах, болҕомтолоох буолуу.

Куобахтааҕар кутас - куттас.

6-7 саастаахтарга

Елбут сарыабына уонна 7 бухатыыр туьунан остуоруйа - утуе-меку майгы, бэриниилээх, аьыныгас, сэрэхтээх буолуу.

Василиса прекрасная - Утуе – меку майгы, улэьит, дьонун ытыктыы, истэ уерэнэр, ыарахаттартан ча5ыйбат буолуу

О5о оскуола5а киирэригэр:

О5о улахан киьини, саастыылаахтарын кытта сатаан сыьыаннаһар, көнүллүк, толлубакка быһаарсар, кэпсэтэр буолуохтаах. О5о бэйэтэ туспа көрүүлээх, санаалаах, толкуйдаах, сааьыгар сөп түбэһэн ону-маны ыраналыыр, тыла, сангарар саната оруннаах, сайдыбыт, чэгиэн – чэбдик буоларыгар о5о саада уонна төрөппүт хардарыта көмөлөһөн үлэлииллэрэ сүрүн оруоллаах. О5о тэтимнээхтик сайда түрар олоххо бэйэтин миэстэтин табатык талан ылар, олоххо ситиьиилээх, киэн билиилээх, чөл доруобуйалаах, дьонно-сэргэ5э эйэлээх киьи буолан тахсарыгар биьиги төрөппүттэр уонна иитээччилэр олук уурар аналлаахпыт.